

Warszawa, dnia 28 grudnia 2018 r.

RZĄDOWE CENTRUM LEGISLACJI
DEPARTAMENT PRAWNY I POSTĘPOWAŃ PRZED
TRYBUNAŁEM KONSTYTUCYJNYM

RCL.DPPTK.590.22/2018

Informacja o wyroku Trybunału Konstytucyjnego

z dnia 4 grudnia 2018 r.

sygn. akt SK 10/17¹⁾

I. Problem prawny.

Postępowanie zostało zainicjowane skargą konstytucyjną wniesioną przez dwoje notariuszy pozostających w sporze prawnym z Izbą Notarialną w Warszawie. W ocenie skarżących, ich konstytucyjne wolności i prawa zostały naruszone przez przepisy ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2291, z późn. zm., zwanej dalej „upn”). Na podstawie zaskarżonych przepisów wydana została uchwała Krajowej Rady Notarialnej z 18 grudnia 2010 r. nr VII/99/2010 w sprawie składki na potrzeby samorządu notarialnego. Zarzuty skarżących dotyczyły w szczególności naruszenia prawa do sądu – zgodnie z wykładnią art. 47 upn przyjętą w orzecznictwie sądów powszechnych, zgodność z prawem uchwał organów samorządu notarialnego może być badana wyłącznie w postępowaniu prowadzonym w trybie określonym w art. 47 upn (a więc wyłącznie w trybie nadzorczym). Oznaczałoby to między innymi, że jedynym podmiotem uprawnionym do zainicjowania postępowania jest Minister Sprawiedliwości.

II. Wzorzec kontroli.

Art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji (prawo do sądu).

III. Treść orzeczenia.

Art. 47 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie rozumiany w ten sposób, że przewidziany w nim nadzór judykacyjny Sądu Najwyższego nad uchwałami organu samorządu notarialnego wyklucza uwzględnienie przez sąd sprzeczności z prawem uchwał

---

¹⁾ sentencja ogłoszona dnia 11 grudnia 2018 r. w Dz. U. pod poz. 2314.

organu samorządu notarialnego w postępowaniu w sprawie przysługujących notariuszowi praw lub wolności, **jest niezgodny** z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

IV. Wskazówki dla prawodawcy.

Trybunał wskazał, że ustawa, a więc także jej wykładnia, nie może nikomu zamykać sądowej drogi dochodzenia naruszonych praw. Nadzór Sądu Najwyższego nie może być zaś traktowany jako instrument gwarantujący jednostce konstytucyjne prawo do sądu. Trybunał orzekł również, że w materii objętej zakresem zaskarżenia, stosunek pomiędzy notariuszem a samorządem zawodowym ma wiele elementów typowych dla stosunku cywilnoprawnego, a uchwały Krajowej Rady Notarialnej są podstawą tej relacji i wpływają na jej treść. Trybunał podkreślił także, że upn jest aktem normatywnym uchwalonym w 1991 r., a więc przed wejściem w życie z Konstytucji. Dostosowanie przedkonstytucyjnych aktów prawnych do Konstytucji spoczywa na prawodawcy oraz na organach stosujących prawo, w tym w szczególności na sądach. Instrumentem, którym dysponują jest interpretowanie budzących wątpliwości przepisów w taki sposób, aby uzgodnić je z wymogami Konstytucji.

Z opisanych powyżej względów, art. 47 § 1 upn powinien być interpretowany jako niewykluczający kognicji sądu powszechnego do incydentalnego badania zgodności z prawem uchwały stanowiącej podstawę prawną stosunku prawnego o charakterze cywilnoprawnym.

Jednocześnie Trybunał podzielił opinię skarżących, że upoważnienie do wydania uchwały zawarte w art. 47 upn jest bardzo ogólne, dlatego, jak wynika z uzasadnienia wyroku, pożądane byłoby ustawowe wskazanie górnej granicy wysokości składki członkowskiej. Uchwała Krajowej Rady Notarialnej z 18 grudnia 2010 r. nie została objęta zakresem zaskarżenia, a zatem Trybunał, będąc związany granicami skargi konstytucyjnej, nie orzekł w zakresie jej zgodności z prawem. TK zasygnalizował jednak, że przyjęty w uchwale sposób obliczania wysokości składki budzi liczne wątpliwości konstytucyjne, a zapewnienie, że wykonanie obowiązku wydania uchwały składkowej Krajowej Rady Notarialnej będzie spełniać konstytucyjne standardy należy do obowiązków ustawodawcy.

Piotr Ołdak
Wicedyrektor
Departamentu Prawnego i Postępowania przed
Trybunałem Konstytucyjnym
w Rządowym Centrum Legislacji

/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
kwalifikowanego certyfikatu/